

De Promptuary van Napier**Simon van der Salm**

John Napier is vooral bekend vanwege zijn uitvinding van de logaritme, een ontdekking die vrijwel gelijktijdig en onafhankelijk van hem ook door Jost Bürgi werd gedaan. Zie het artikel hierboven.

Daarnaast zullen velen ook de staafjes van Napier (ook wel *Napier-bones* genoemd) kennen. Minder bekend is echter dat Napier ook een rekeninstrument bedacht dat met deze staafjes werkt: de *promptuary*. Zie de foto hieronder. Deze promptuary, die ook bekendstaat als de *kaart-abacus*, wordt beschreven in zijn boek *Rabdologiae*.

De term *promptuary* is afgeleid van het Latijnse woord *promptuarium*, wat 'opslagplaats' of 'verzameling' betekent. Napier's promptuary bestaat uit bijna 300 platte staven en strips, elk voorzien van cijfers en perforaties. Deze opmerkelijke uitvinding werd gebruikt voor snelle vermenigvuldiging. Slechts één exemplaar heeft de tand des tijds doorstaan, en die is bewaard gebleven in het Museo Arqueológico Nacional in Madrid.

Foto van de promptuary in het Museo Arqueológico Nacional, Madrid. Deze bestaat uit bijna 300 platte staafjes en strips, allemaal met cijfers en perforaties. Hij werd gebruikt voor het uitvoeren van snelle vermenigvuldigingen.

Zie de website: <https://www.man.es/man/en/coleccion/catalogo-cronologico/edad-moderna/abaco.html>

Voor uitleg over de werking, zie de website: <https://www.17centurymaths.com/contents/napier/jimsnewstuff/Promptuary/OperatingPromptuary.html>